

مناشی حضرت آیت الله العظمیٰ آية الله العظمیٰ الخميني

هیچ چیز نزد خداوند، محبوب تر از کاری نیست که بر آن مداومت شود

گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی

۶ خاتمه کار آفرینان

دیدار کارآفرینان، تولیدکنندگان و دانش بنیانها

۱۰ بهمن ماه ۱۴۰۱ | ۸ رجب ۱۴۴۴

تأکید رهبر انقلاب بر جبران عقب افتادگی های اقتصادی دهه ۹۰

حل مشکل معیشت مردم بازشد اقتصادی سریع و مستمر

سید علی خامنه‌ای

۱۴۰۱/۱۱/۱۰

eitaa.com/KhameneiAziz

گزیده بیانات رهبر انقلاب در دیدار کارآفرینان، تولیدکنندگان و دانش بنیان‌ها

۱۰ بهمن ماه ۱۴۰۱

۱) شروع کلام با نام و حمد خداوند و صلوات و سلام بر حضرت محمد ﷺ و اهل بیت (علیهم‌السلام) بویژه حضرت بقیه الله (عج)؛
 ۲) حدیث نصب شده در محل سخنرانی رهبر انقلاب؛ امام باقر علیه‌السلام: «هیچ چیزی نزد خداوند، محبوب‌تر از کاری نیست که بر آن **مداومت** شود.»

۳) برادران عزیز، خواهران عزیز، **کارآفرینان، فعالان، مبتکران!** خیلی خوش آمدید.
 ۴) از بیاناتی که دوستان در اینجا کردند، واقعاً خیلی بهره بردیم؛ **روحیه‌ها خیلی خوب، امیدها بالا،** فعالیتها کاملاً محسوس.

۵) **مسئولین با دقت به خاطر بسپرید.** اینجا صرفاً گزارش نبود؛ **گلابه هم بود:**
 ۱) همه آنچه گفتند به عنوان توقعاتی که از دولت و از مسئولین و از شخص بنده دارند، **توقعات درستی است.**

۲) منتها داب بنده در این مسائل ورود در مسائل اجرائی نیست، تأکید بر اجرا است. **من اصرار میکنم، راه را نشان میدهم، دنبال گیری میکنم.** پیگیری میکنم، سؤال میکنم.
 ۳) برای همه چیزهایی که دوستان گفتند، **کارگروه تشکیل بدهید؛** پیگیری بشود؛ یعنی سؤال بشود کار به کجا رسید؛ اگر چنانچه اینجا دنبال شد کشور به رشد مورد نیاز خواهد رسید.

۶) برای من روشن است **که استعداد کشور خیلی بالا** است.
 ۱) هم در زمینه **منابع خداداد طبیعی** یک کشور فوق‌العاده‌ای هستیم.
 ۲) هم از لحاظ مسائل جغرافیایی و **موقعیت جغرافیایی بین‌المللی و سیاسی** یک کشور برجسته و استثنائی هستیم.

۱. قال الامام الباقر علیه‌السلام: «ما من شیء أحبّ إلى الله عزّ و جلّ من عملٍ یدأوم علیّه»؛ الکافی، ج ۲، ص ۸۲.
 ۲. حتی در زمینه‌هایی که بنده مسئولیت مستقیم دارم، مثل نان، نظامی و بقیه چیزها، من ورود نمیکنم.
 ۳. در کارگروه، حتماً بایستی از نیروهای مباشر کار استفاده بشود همینهایی که اینجا صحبت کردند، این آقایان و دیگرانی که هستند؛ نظرات آنها گرفته بشود.
 ۴. در زمینه مسائل سلامت، صنعت، نفت که گزارش شد و مسائل کشاورزی که اینجا مطرح نشد و آن هم مهم است.

۷) یکی [دیگر از الزامات] هم **رفع مداخلات دولتی در مالکیت و مدیریت بنگاه‌های اقتصادی** است. یک مواردی هست که بخش مهمی از مالکیتها را به مردم داده‌اند، [ولی] مدیریتها دست دولت است؛ این هم کار درستی نیست.

۸) **عدم رقابت دستگاه‌های دولتی با بخش خصوصی؛** چون امکانات بخش دولتی بیشتر است و نگرانی و دغدغهی مالی‌اش کمتر است. اگر وارد شد، بخش خصوصی زمین گیر خواهد شد.
 ۹) یکی هم **واردات بی‌رویه** است که امروز هم اینجا چند نفر از آقایان روی آن تذکر دادند.

• چند تذکر:

۱۷) بنگاه‌های اقتصادی میان خود، **عرصه رقابت را از حوزه همکاری جدا کنند.** رقابت مثبت، پیش‌برنده است؛ اما معنایش این نیست که در اقدامهای بزرگ، با هم همکاری و هم‌افزایی نکنند؛ بخصوص آنجایی که با مسائل اقتصادی خارج از کشور ارتباط پیدا میکند.

۱۸) **شرکتهای کوچک و متوسط را حتماً از نظر دور نداریم؛** اینجا نقش زیادی در ایجاد اشتغال و در ایجاد ارزش افزوده برای کالاها دارند و میتوانند کمک کنند هم دستگاه‌های دولتی به اینجا توجه کنند، هم بنگاه‌های بزرگ در زنجیره‌ی تولید خودشان با اینها همکاری کنند و اینها را توسعه بدهند.

۱۹) **تعاونی‌های تولید** میتواند یکی از گره‌گشاترین کارها برای ایجاد اشتغال باشد؛ و بخصوص برای ایجاد عدالت اقتصادی در مجموعه‌ی کشور.

• دعای پایانی

۲۰) امیدواریم ان‌شاءالله خدای متعال به **شماها توفیق بدهد.**

۲۱) به **مسئولین دولتی توفیق بدهد.**

۲۲) من این را گواهی میدهم، **شهادت میدهم** که مسئولین محترم دولتی با **همه وجود دارند کار میکنند؛** یعنی واقعاً تلاشی که دارد انجام میگیرد، تلاش بسیار خوبی است؛ منتها جهت‌گیری‌ها را مراقبت کند و کار را جوری انجام بدهند که ان‌شاءالله نتایج مطلوبی داشته باشد.

۲۳) از خداوند متعال **توفیق همهی شما را خواستاریم**

۲۴) و لطف و رحمت الهی را به **روح مطهر امام و به ارواح مطهر شهدای عزیز** مسئلت میکنیم.

۲۵) والسلام علیکم و رحمۀالله و برکاته

۵) یکی از مهم‌ترین الزامات، **بهبود فضای کسب و کار** است. ما بایستی کاری کنیم که مردم بتوانند راحت کسب و کار کنند، بتوانند داد و ستد کنند، بتوانند تولید کنند. [از طریق]

۱) **علاج تصمیم‌گیری‌های متناقض.** یک دستگاه تصمیمی میگیرد و اعلام میکند، یک دستگاه دیگر خلاف آن را تصمیم میگیرد و او هم اعلام میکند؛ مردم بدانند که چه کار باید بکنند.

۲) **علاج تغییرات مکرر قوانین و مقررات.** مکرراً قوانین ما، مقررات ما، تغییر پیدا میکند. یک مقرره‌ای در دولت تصویب میشود، اعلام میشود، ناگهان از مجلس صدایی بلند میشود ضد آن. مخاطب این توصیه‌ی مؤکد، هم مجلس است، هم دولت.

۳) **علاج راه دراز و پُریچ‌وخم فرایندهای اداری.** فرآیندهای اداری برای کسب مجوز، برای رفع اشکالات مردمی که مشغول کسب و کار هستند، بایستی اصلاح بشود، راه‌ها کوتاه بشود و مقررات‌زدایی بشود.^{۲۳}

۴) **برداشتن مداخله‌های سلیقه‌ای** از سوی نهادهای نظارتی و غیرنظارتی؛ مداخله‌های سلیقه‌ای میکنند، با نظرات غیر قانونی و بدون اینکه الزامی وجود داشته باشد، بیخود در کار مردم دخالت میکنند؛ این هم بایستی برداشته بشود.

۵) **تأمین مالی برای فعالیتهای بخش خصوصی.** صندوق توسعه [ملی] اصلاً تشکیل شد برای اینکه به بخش خصوصی کمک کند. متأسفانه در دولتهای مختلف هر وقت کارشان یک جایی گیر میکند مراجعه میکنند به این حقیر برای اینکه مجوز داده بشود داده بشود که فراتر از قانون از این صندوق استفاده کنند، این درست نیست.

۶) یکی [دیگر] از الزامات، **مسئله انضباط مالی در بودجه** است؛

۱) متأسفانه بودجه ما دچار **مشکلات ساختاری** است. بایستی کاری بشود.

۲) این **کسر بودجه‌های عجیب و غریبی** که در سالهای مختلف وجود داشته، حل بشود.^{۲۴}

۳) مسئله **تعهدات مالی بدون وجود منابع قابل اطمینان** حل بشود؛ اینها در اقتصاد کشور و رشد کشور مشکل ایجاد میکند.^{۲۵}

۲۳. معنایش مراقبت‌زدایی نیست؛ مراقبت باید وجود داشته باشد اما این راه‌های پُریچ‌وخم بایستی برداشته بشود. حالا در یک بخشهایی یک پنجره واحدی درست شده که بسیار خوب است، در بخشهای مختلف باید این کار انجام بگیرد.

۲۴. ما این جلسه شورای اقتصادی سران قوا را تشکیل دادیم برای اینکه این مشکل برطرف بشود [اما] تا حالا هنوز برطرف نشده.

۲۵. حالا گاهی اوقات یک موردی هست که درآمدها چندان قابل اطمینان نیستند که خود مسئولین هم میدانند اما تعهدهایی انجام میگیرد به آنگاه این درآمدهای غیر قابل اطمینان. از این بدتر، گاهی اوقات خواسته‌های مجلس است؛ موارد زیادی تعهد به دولت تحمیل میکنند در حالی که منابع مالی مطمئنی برایش وجود ندارد.

۳) و هم از لحاظ **نیروی انسانی**؛ از جهت نیروی انسانی حقاً و انصافاً ما خیلی برجسته‌ایم.^۵

۷) آنچه بنده در مقابل چشم ذهنی و عقلی خودم از **آینده کشور و ملت** و از **پیشرفت دانش** این کشور مشاهده میکنم، خیلی بیشتر از آن چیزی است که در این حدسیات متعارف اظهار یا فکر میشود.

۸) اکالیپتوس [به این بلندی]؛ **استعداد و توانایی‌های ما خیلی خوب است.** من رشد و استعداد رشد ملت ایران را تشبیه میکنم به این تفاوت اکالیپتوس بمپور ایرانشهر با قم.^۶

۹) در نیمه اول سال ۱۴۰۱، شاخصهای اقتصادی رشد داشته^۷ این نشان‌دهنده یک حرکتی است؛ این [نشان میدهد که] **پیشرفتهایی وجود داشته.**^۸

۱۰) اینجا همه همین امید را دادند که مسئله کارآفرینی، مسئله اشتغال، مسئله پیشرفت دانش و **پیشرفت اقتصادی کشور** و تولید کشور، **یک امر محسوسی است؛** بلاشک.^۹

• **مسأله رشد کشور**

۱۱) **ما احتیاج داریم به رشد سریع و مستمر؛** علت هم این است که ما یک دهه عقب‌ماندگی داریم.^{۱۰} طبعاً جبران این عقب‌ماندگی محتاج یک رشد مستمر بی‌درپی اقتصادی است در میان‌مدت.^{۱۱}

۱۲) برای همین است که ما در برنامه هفتم توسعه، اولویت اصلی برنامه را گذاشتیم **پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت.**^{۱۲}

۵. یکی از دوستان گفتند که دیگران نیروهای ما را جذب میکنند، ما چرا نیروی دیگران را جذب نکنیم؟ خوب، ما احتیاج نداریم؛ ما اگر خیلی فعال باشیم، بلد باشیم، نیروهای خودمان را اگر نگه داریم، تربیت کنیم، احتیاج نداریم.

۶ در ایرانشهر که بودیم، یک باغی بود نزدیک بمپور که ایتالیایی‌ها ساخته بودند؛ یک مجموعه‌ی درخت بلند من دیدم؛ فرض کنید پانزده متر ارتفاع داشت؛ تعجب کردم این چه درختی است. پرسیدم چیست؟ گفتند اکالیپتوس.

۷. از این جلسه و دیدار پرپرور و اطلاعات متفرقی که بنده دارم، این را میشوید فهمید.

۸. رشد تولید ناخالص بدون نفت، رشد ارزش افزوده‌ی بخش صنعت و معدن — بخصوص در تولید کارگاه‌های بزرگ، یک رشد ۶/۶ درصدی را نشان میدهد که خوب است — رشد تشکیل سرمایه‌ی ثابت و امثال اینها.

۹. سال گذشته، در دیدار با فعالان اقتصادی نتیجه شاید این شد که من امسال شعار سال را این قرار دادم: «تولید؛ دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین»؛ امسال هم در این نمایشگاهی که دو روز قبل اینجا تشکیل شد دیدم کارهای خوبی شده؛ هم در زمینه مسائل دانش‌بنیان، هم در زمینه بحث اشتغال‌آفرینی و کارآفرینی.

۱۰. در دهه ۹۰ به دلایل مختلف یک عقب‌ماندگی و به‌اصطلاح تعطیل نسبی مسائل اقتصادی داشتیم. مسائل گوناگونی مؤثر بود — ضعف مدیریتهای، مسئله تحریمها، کاهش ارزش نفت در یک برهه‌ای، تمرکز کشور بر روی مسئله هسته‌ای که اقتصاد را شرطی کرد — نتیجه این شد که ما یک دهه عقب‌ماندگی داریم و شاخصهای منفی، زیاد داریم.

۱۱. در میان‌مدت اقلتاً هفت، هشت ده سال بایستی تلاش را پیگیر کنیم، متمرکز کنیم و با شرایط لازم پیش برویم

۱۲. مسئله عدالت هم مهم است؛ یعنی اگر چنانچه ما پیشرفت بدون عدالت داشته باشیم، در واقع پیشرفت نکرده‌ایم.

۱۳) رشد اقتصادی را متوسط هشت درصد در سیاستهای برنامه هفتم قرار دادیم. **ما به این رشد احتیاج داریم، این رشد با کمک همه اتفاق می‌افتد.**

۱۴) ما بایستی به این چهار علت **حتماً دنبال رشد باشیم:**

- ۱) ما به طور محسوس **مشکل معیشت مردمی و رفاه خانوار** داریم. اگر بخواهیم فقر را برطرف بکنیم، اگر بخواهیم رفاه خانوار را در کشور رشد بدهیم، این احتیاج دارد به رشد اقتصادی.
- ۲) **ارتقای جایگاه ایران در اقتصاد منطقه و جهان.** وقتی یک کشوری پولش ضعیف میشود، امکانات اقتصادی اش پایین می‌آید، اعتبار و جایگاهش در دنیای امروز کاهش پیدا میکند.
- ۳) علت سوم؛ بدون یک رشد بالا، **نمی‌توانیم اشتغال ایجاد کنیم** برای این مجموعه عظیم جوان متخصص و دانشمند.
 - ۱) جوان متخصص یک افتخار است اما **اگر شغل نداشت یک سرافکندگی است.**^{۱۴}
 - ۲) آن جوان کارآمد تحصیل کرده دو چیز بیشتر از ما نمیخواهد: اولی **شغل** است؛ دومی هم **امکان پیشرفت علمی** است.
- ۴) دلیل چهارم، **ممکن است فردا این همه جوان نداشته باشیم؛** ما باید کشور را برای آن روز ثروتمند کنیم. اگر آن روز کشور ثروتمند نباشد، نمیتواند دیگر ثروتمند بشود.

• ارکان اصلی رشد کشور

- ۱۵) بعضی از این الزامات، متوجه دستگاه‌های حکومتی است که آنها موظفند و باید دنبال کنند؛ بعضی متوجه خود فعالان اقتصادی است؛ **بعضی متوجه آحاد مردم** است.
- ۱۶) **دو رکن اساسی** اینجا وجود دارد:
 - ۱) اول، مسئله **افزایش سرمایه‌گذاری** است. متأسفانه یکی از شاخصهای سلبی و منفی ما در دهه ۹۰ همین سرمایه‌گذاری بود؛ کم انجام گرفت. در دوره قبل هم از این جهت مشکل داشتیم.
 - ۲) **دوم ارتقای بهره‌وری.** وضع ما از لحاظ بهره‌وری خیلی بد است؛ ما از آب، گاز انرژی، نیروی انسانی، نیروی کارمندی^{۱۵} پد بهره‌وری میکنیم.

۱۳. مخاطب این حرف من هم مسئولین دولتی هستند، هم شما فعالان اقتصادی؛ شماها هم مخاطبین این حرفید.
 ۱۴. آن وقت بنشینیم مدام به خودمان بگوییم: «چرا مهاجرت میکنند، چرا خارج میروند!» خب باید کار بدهید.
 ۱۵. امروز در کشورمان جوان خیلی داریم اما آیا فردا هم همین اندازه جوان خواهیم داشت؟ معلوم نیست. با این وضعی که من مشاهده میکنم، با این همه تأکیدی هم که کردیم، در عین حال نتایج، خیلی نتایج دلگرم‌کننده‌ای نیست.
 ۱۶. [آب مصرفی] صنعت و خانگی ده درصد آب کشور است، نود درصد مربوط به کشاورزی است. از نود درصد، ده درصد را صرفه‌جویی میکنیم، به قدر همه آبی که امروز صنعت و شرب خانگی و بقیه مصارف میشود، آب بازیافت کرده‌ایم.
 ۱۷. یکی از موارد ضعف بهره‌وری نیروهای کارمندی دولتی هستند که کار مفیدشان در طول هفته خیلی محدود است.

• دیگر الزامات رشد کشور:

- ۱) اول اینکه دستگاه‌های اجرایی بایستی **چشم‌انداز راهبردی** داشته باشند، برنامه بلندمدت داشته باشند. تا دچار روزمرگی و حرکت زیگزگی نشویم.
- ۲) دوم، دستگاه‌های اجرایی باید از **توسعه نگاه‌های خصوصی** حمایت کنند؛ کشور بدون فعالیت نگاه‌های خصوصی اداره نخواهد شد! بایستی نگاه‌های خصوصی که حضور، توانایی، ابتکار و پول مردم است، حمایت بشوند. هم حمایت مالی، هم حمایت قانونی لازم است. هر سه قوه کشور مخاطب این توصیه هستند.^{۱۶}
- ۳) الزام سوم؛ مسئله **پیشرفت دانش و فناوری** است. همین مقداری که ما امروز موفقیت داریم، ناشی از پیشرفت علم در کشور است. مخاطب این کار، نگاه‌ها و مراکز دانش و تحقیقتند؛ دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقی، پژوهشگاه‌ها و اندیشکده‌ها؛ و [هم] معاونت علمی رئیس‌جمهور.
- ۴) مسئله بعدی بحث **رقابت‌پذیر کردن کالا و خدمات** است. طبیعت کالای ایرانی، بهترین و برترین طبیعت است؛ اگر دنیا باید کاری کنیم که بخصوص در بخش صادرات، [کالاهایمان] رقابت‌پذیر بشود؛ اگر هم کیفیت بالا برود، هم قیمت پایین بیاید، **تحریم دیگر اثر نمیکند.**^{۱۷}

۱۸. اشتباه مهمی که در سالهای اول انقلاب اتفاق افتاد این بود که بخش خصوصی را کنار زدند
 ۱۹. سیاستهای اصل ۴۴ با دقت و فکر انتخاب شد؛ افرادی که بجد دنبال عدالت اجتماعی بودند، همه آن را تأیید کردند؛ متأسفانه دولت‌ها درست عمل نکردند؛ باید عمل بشود. البته دقت بشود، مراقبت بشود، مدیریت بشود، نظم و انضباط کاری ملاحظه بشود و این کار انجام بگیرد.
 ۲۰. من به عنوان یک آرزو، چند سال قبل مطرح کردم گفتیم ما باید جوری حرکت کنیم که پنجاه سال بعد اگر کسی در دنیا خواست حرف علمی نو بشنود، مجبور باشد فارسی یاد بگیرد تا بتواند سخن علمی نو را بشنود. حالا بیش از ده سالش گذشته؛ باید دنبال کنید، باید همت کنید.
 ۲۱. میوه، سبزیجات، سنگ، بسیاری از معادنمان، محصولاتمان محصولات خوبی است؛ هم از لحاظ کمیت هم کیفیت. یکی از توفیقات بنده در طول عمرم این بوده که مدتی در ایرانشهر تبعید بودم. یک گوجه‌فرنگی برای من آوردند آنجا، گوجه‌فرنگی پر [کرد] دست من را؛ مثل یک طالبی، در همان ایرانشهر، به من خبر دادند که در یک مناطقی از اطراف ایرانشهر پنبه‌ای تولید میشود رنگی؛ مثلاً آبی یا سبز. یعنی کیفیت محصولات ما این‌جوری است.
 ۲۲. به من گفتند که پیراهن تیم ملی را ما درست کردیم، مجبور شدیم به نام کشور دیگری بدهیم. خب این علاج دارد. به نام ایران و ساخت ایران [ببرید]؛ «MADE IN IRAN» هم ننویسید؛ بنویسید «ساخت ایران» یا خط فارسی. برید در خارج، مجبور بشوند بخزند؛ برای خاطر اینکه کیفیتش خوب است و قیمتش پایین است.